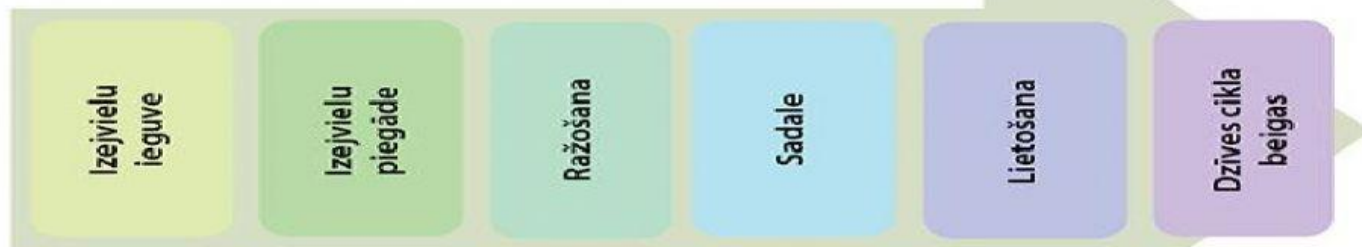

"Ekonomika ir zinātne par to, kā sabiedrība ar ierobežotiem resursiem visefektīvāk var apmierināt cilvēku neierobežotās vajadzības." Uzņēmēju ekonomiskais mērķis ir iegūt peļņu, tāpēc viņi organizē preču vai pakalpojumu ražošanu, atbilstoši tirgus pieprasījumam, lai pirmais, vislētāk saražotu, piegādātu, pārdotu savu produktu potenciālam pircējam, patērētājam.

Lineārās ekonomiskā aprites modelis parāda procesu: kas nepieciešamas, kādas darbības, kādā secībā notiek, lai no izejvielām, enerģijas nonāktu līdz gatavai produkcijai un ko dara patērētājs, kas notiek pēc preces lietošanas. **To sauc par preces dzīves ciklu.** Piemēram, kā tiek ražota TAVA KLEITA VAI DŽEMPERIS?

Lineārā ekonomika

1.uzdevums.

--	--	--	--	--	--

1.1. Pie katra lineārās ekonomikas aprites posma attēla tabulā uzraksti KLEITAS VAI DŽEMPERA dzīves ciklu no izejvielu ieguves līdz dzīves cikla beigām. (6 punkti)

1.2. Uzraksti 2-3 darbības, ko patērētāji dara, ko Tu pati dari, kad KLEITA, DŽEMPERIS ir nonēsāts? Kāpēc tas notiek? (3 punkti) _____

1.3. Kādus 5 risinājumus Tu ieteiktu, kā samazināt tekstila atkritumu daudzumu Latvijā, pasaulē? Esi radoša, ģenerē idejas ! (5 punkti) _____

1.4. Kas Latvijā jau tiek darīts (uzņēmēji, pašvaldības, valdība) ? (2 punkti) _____

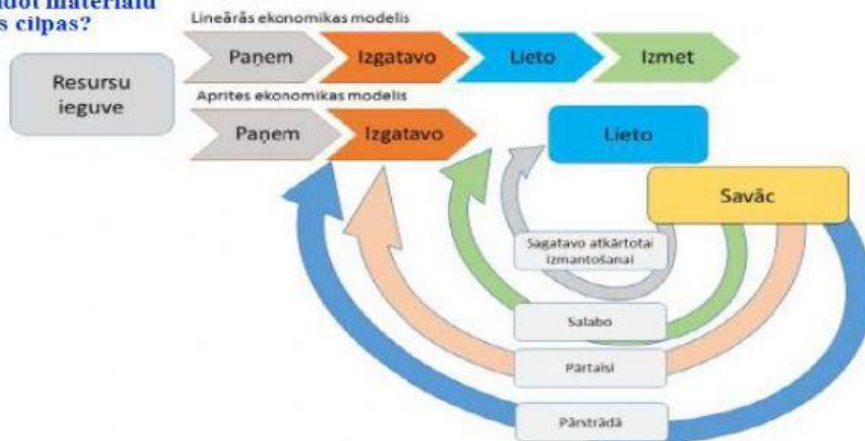
Pasaules iedzīvotāju skaits pieaug un līdz ar to aug arī pieprasījums pēc izejvielām. Tomēr būtiski svarīgu izejvielu apjomi nav bezgalīgi. To ierobežotais daudzums arī nozīmē, ka dažas ES valstis izejvielu ziņā ir atkarīgas no citām valstīm. Turklāt izejvielu ieguve un izmantošana būtiski ietekmē vidi. Pieaug enerģijas patēriņš un CO2 emisijas. Samazinot spiedienu uz vidi, uzlabosies izejvielu piegādes drošība, palielināsies uzņēmumu, valsts konkurētspēja. Tas stimulēs, veicinās inovācijas, veicinās ekonomikas izaugsmi (papildu 0,5 % no IKP), radīs darbvietas (**700 000 darbvietas ES** vien laikā līdz 2030. gadam).

2.uzdevums. Kādas jaunas darba vietas pēc tavām domām veidosies? Nosauc 2 piemērus. Pamato, kāpēc? Kādus pakalpojumus vai preces tiks piedāvātas iedzīvotājiem pilsētās, laukos? _____

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Ka veidot materiālu aprites cilpas?

3.uzdevums. Izlasi, izpēti attēlu, informāciju!

3.1. Uzraksti 2 atšķirības starp **Aprites (jeb cirkulārās) ekonomikas modeli** un **Lineārās ekonomikas modeli**? (4 punkti)

3.2. Nosauc, izskaidro 2 faktorus, kāpēc tavuprāt pasaulē valstis izstrādā, finansē programmas uzņēmējiem, lai tie savu ražošanu pārveido pēc Aprites (jeb cirkulārās) ekonomikas modeļa principiem? (4 punkti)

Kā samazināt pārtikas atkritumu daudzumu savā ikdienā?

poligonos nokļuva 63% BIO atkritumu. Tik lielas atkritumu daļas kā bio-atkritumi: dalītā (šķīrotā) vākšana ir milzīgs solis aprites ekonomikas un mazāku atkritumu kalnu virzienā.”

- 3.1. Bioloģisko atkritumu īpatsvars patērētāja mājas “miskastēs”.....%. 3.2. Kas tiek uzskaitīts pie BIO atkritumiem?
- 3.3. Kādas krāsas konteinerā jāšķiro (jāievieto) BIO atkritumi?
- 3.4. Vai visās Latvijas pilsētās var šķirot, nodot konteineros BIO atkritumus ir iespējams? 3.5. Kurš ir atbildīgs par BIO atkritumu šķirošanas organizēšanu Latvijā?
- 3.6. Kādi uzņēmumi Latvijā veic BIO atkritumu šķirošanu un savākšanu ? 3.7. Ko vēl var darīt patērētāji mājās, lai samazinātu BIO atkritumu daudzumu pasaulē un taupītu pārtiku?
- 3.8. Ko apņēmusies ES, to skaitā Latvijas valsts paveikt līdz 2035.gadam atkritumu šķirošanā?
- 3.9. Kādas kampaņas, kādas kustības Latvijā organizē? 3.10. Kādam tam mērķis?

4.uzdevums. Izlasi, izpēti attēlu, informāciju! Pēc teksta sameklē atbildes! (15 punkti)

Latvijā kustības “Zero Waste Latvija” un “Zaļā brīvība” sāk kampaņas “Šķiro BIO arī pilsētā”: “Līdz pat 50% no parastas mājāsaimniecības miskastes aizņem bioloģiski (noārdāmie) atkritumi - pārtikas atkritumi, istabas augu nokaltušās lapas, zari, lapas un zāle no dārza. Jau kopš 2016.g. sākuma Rīgā tos iespējams vākt dalīti - atliek vien lūgt atkritumu apsaimniekotājam uzstādīt brūno konteineru. 2016.g. galvaspilsētā izvietoti aptuveni 1000 šādu konteineru. Vajag vairāk! Tāpēc esam apvienojuši spēkus ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamentu, realizējot Rīgas vides aizsardzības fonda projektu, atkritumu apsaimniekotājiem Clean R un Eco Baltia vide, visiem stāstītu, kā pareizi šķirot bioloģiski noārdāmos atkritumus, kā tikt pie sava brūnā konteinerā, kāpēc vispār censties un atsevišķi šķirot šādus atkritumus. Tajā pašā laikā popularizēsim kompostēšanu mājas apstākļos: gan privātmājas pagalmā, gan dzīvoklī! Līdz 2035.g. visās Eiropas Savienības dalībvalstīs atkritumu glabāšanas poligonos drīkstēs noglabāt ne vairāk kā 10% no visiem atkritumiem. 2019.gadā Latvijā